

egoscoop

Dit artikel is afkomstig uit het
tijdschrift Egoscoop, themanummer Pedagogische Tact
Jaargang 14, nummer 04

Deze Egoscoop is na te bestellen via
www.onderwijsmaakjesamen.nl/webwinkel

Dennis, de schrik van de school

Recensie door Ellen Emonds

Als ik de klas binnenkom ervaar ik gelijk de atmosfeer van deze grote volle groep. Dertig kinderen zitten of staan rumoerig op stoelen en tafels die in rijen staan opgesteld. (...) Rustig wordt het pas als een jongen, die helemaal alleen achterin aan een tafeltje zit, viltstiften uit zijn vol met inktvlekken besmeurde etui trekt en mij daarmee beschiet. Vier, vijf viltstiften treffen mij vervolgens. De jongen grijnst me uitdagend toe. 'Ik ben Dennis, de schrik van de school.'

'Dennis, de schrik van de school' is een boek van de Duitse pedagoge Beate Letschert. Ze legt in haar boek feilloos bloot hoe het gedrag van de leerkracht de kwaliteit van het onderwijs beïnvloedt.

Wat doe je als bovenstaand voorbeeld jou overkomt? Volgens Letschert is het overleven in een klas, vooral in een vreemde klas, op de eerste plaats een kwestie van een houding. Die houding is het resultaat van een voor jezelf en voor de professionele situatie bewust gekozen innerlijke instelling. Zo'n keuze vindt niet plaats op kritische momenten, maar ervoor. Niet nadat je net de deur achter je hebt dichtgedaan, maar nog voordat je de deur van je klas openmaakt.

'En ik ben hier de nieuwe leraar', antwoord ik. Dennis komt op een uitdagende manier naar voren geslenterd om zijn viltstiften op te halen. Ik help hem daarbij. Ondertussen is het absoluut stil geworden in de klas. Alle ogen zijn verwachtingsvol op ons gericht.

Letschert neemt je mee naar groep 5, waar ze als invaller aan het werk gaat. Een klas waar ze door collega's voor wordt gewaarschuwd. "Laat vooral niet met je sollen" en "Laat direct weten wie de baas is," zijn de adviezen die ze vooraf krijgt. Alsof je er zelf bij bent, beleef je de fragmenten die Letschert schetst. Hierin ze laat zien hoe het pedagogische tact en handelen van de leerkracht continu de koers van de klas bepalen. De leerkracht die empathisch en authentiek is, kan een wending in het pedagogisch klimaat teweegbrengen.

Het boek bestaat uit drie delen. In deel A worden de leerlingen in praktijkbeschrijvingen levensecht. Er wordt stil gestaan bij de werkelijke behoefte van ontmoedigde kinderen met storend gedrag. Letschert vertrouwt op het vermogen van kinderen om elkaar te helpen in hun ontwikkeling en laat hen een belangrijke rol spelen in het groepsproces. In deel B lees je meer over Dennis, over zijn evolutie van outcast tot gewaardeerd groepslid. En het laatste deel biedt aanbevelingen aan leerkrachten om met ontmoedigde kinderen om te gaan. Letschert biedt een verfrissende blik op veel voorkomende interventies en tussenkomsten van leerkrachten. Ze is voorbereid; als het nodig is handelt ze onmiddellijk vanuit haar conceptuele gedachte.

Als de viltstiften van de vloer zijn opgeraapt vraag ik Dennis, omdat hij nu toch hier voor de klas staat, me te helpen om de overheadprojector op te zetten. Tegelijk geef ik hem de transparanten en laat hem zien hoe hij het beeld scherp kan zetten. Dennis is zo verrast dat hij zijn viltstiften, met en zonder dop, in zijn uitgelubberde broekzak steekt en begint om de projector in de goede positie te zetten. Hij draait uitvoerig aan het wielje voor de scherpstelling en kijkt 'cool' en met kennersblik op het geprojecteerde beeld.

'Dennis, de schrik van de school' is een eyeopener voor elke leerkracht.

Ellen Emonds
Redactielid Egoscoop

